

YARGITAY'IN YENİ DÖNEM İLKE KARARLARI

Doç. Dr. Ersin Erdoğan

GE GÜNAY|ERDOĞAN
AVUKATLIK BÜROSU

ANKARA YILDIRIM BEYAZIT
ÜNİVERSİTESİ
AYBÜ
HUKUK FAKÜLTESİ

YÜKSEK DANIŞMA KURULU
TOPLANTISI

27/1

ÇALIŞMA HAYATININ
GÜNCEL BAZI SORUNLARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Sunum Planı

Güncel istatistiki bilgiler ışığında iş yargılaması

Belirsiz alacak davasına ilişkin ilke kararı

İspat hukukuna ilişkin ilke kararları

Islaha ilişkin ilke kararları

Kanun yollarına ilişkin ilke kararları

Yabancılık unsuru içeren iş sözleşmeleri açısından ilke kararları

Diğer ilke kararları

İş Mahkemelerine İlişkin Veri

Tablo 3.2.13 İş Mahkemeleri Dosya Sayısı, TÜRKİYE, 2012-2019

Yıllar	Gelen					Yıl İçinde Karara Bağlanan	D (*)	Temizlenme Oranı % (**)	Reel Çalışma Oranı % (***)	Bir Sonraki Yıla Devreden	Ortalama Görülme Süresi, Gün
	Geçen Yıllardan Gelen	Yıl İçinde Açılan	D (+)	Bozularak Gelen	Toplam						
2012	205 971	128 867	100	20 518	355 356	154 144	100	119,6	43,4	201 212	483
2013	201 309	179 556	139	26 121	406 986	189 551	123	105,6	46,6	217 435	381
2014	217 340	177 267	138	30 283	424 890	186 096	121	105,0	43,8	238 794	417
2015	238 792	188 436	146	28 756	455 984	197 990	128	105,1	43,4	257 994	431
2016	257 993	241 856	188	22 686	522 535	209 486	136	86,6	40,1	313 049	434
2017	313 040	227 449	176	17 497	557 986	206 469	134	90,8	37,0	351 517	530
2018	351 507	162 339	126	26 310	540 156	204 628	133	126,0	37,9	335 528	629
2019	335 519	208 173	162	25 903	569 595	214 228	139	102,9	37,6	355 367	555

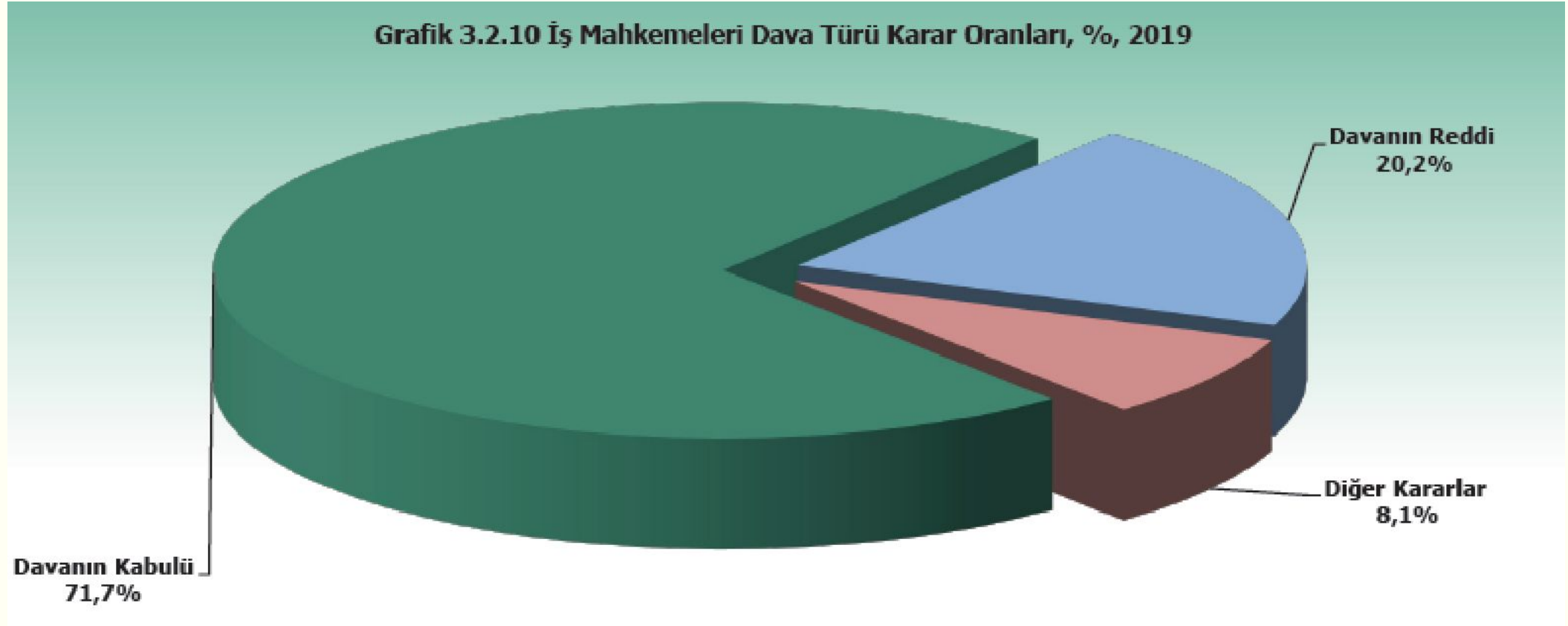
İş Mahkemelerine İlişkin Veri

Tablo 3.2.15 Dava Türüne Göre İş Mahkemelerinde Açılan ve Karara Bağlanan Dava Sayısı, TÜRKİYE, 2019

Dava Türü	Açılan Dava Sayısı	Karar Türü											Karara Bağlanan Dava Sayısı
		Davanın Reddi						Davanın Kabulü					
		Zaman- aşımı ve Hak Düşürücü Süre	Yetki- sizlik	Görev- sizlik	Sübut Bulmadı- ğından	Feragat Sebebiyle	Dava Şartı Yoklu- ğundan	Tam Kabul	Kısmen Kabul- Kısmen Ret	Sulh Olma	Diğer	Başka Adli Birime Aktarılan	
Alacak	155 511	106	2 195	766	8 381	6 709	5 007	32 660	75 154	134	7 445	1 364	139 921
Tespit	42 876	292	740	377	8 354	1 048	1 126	20 580	3 374	136	3 227	266	39 520
Tazminat	19 818	17	300	340	1 250	1 136	480	4 000	9 306	25	2 048	274	19 176
Kurum İşleminin İptali İstemli	7 972	36	185	178	1 589	159	150	2 537	884	2	1 275	55	7 050
İtirazın İptali	6 665	11	134	280	932	105	260	1 853	3 004	4	542	50	7 175
Menfi Tespit	1 386	10	29	65	312	43	93	426	225	1	205	14	1 423
İstirdat	296	1	4	11	41	5	7	103	80	1	114	3	370
Sendika	39	1	8	2	20	5	8	15	3		3		65
Diğer	692	8	11	133	72	9	22	122	35		270	6	688
Toplam	235 255	482	3 606	2 152	20 951	9 219	7 153	62 296	92 065	303	15 129	2 032	215 388

İş Mahkemelerine İlişkin Veri

Belirsiz Alacak Davasına İlişkin Karar

Alacağın hangi hallerde belirsiz, hangi hallerde belirli veya belirlenebilir olduğu hususunda kesin bir sınıflandırma yapılması mümkün değildir.

İş yargılamasında sıklıkla davaların yığılması söz konusu olmakla alacağın belirsiz olma kriterleri her bir talep için ayrı ayrı değerlendirilmelidir.

Kıdem tazminatı, ihbar tazminatı, yıllık izin ücreti ve ücret alacakları işçi tarafından bilinmekle kural olarak belirsiz alacak davasına konu edilmez.

Ancak hesabın unsurları olan sosyal hakların (ayni olarak sağlanan yemek yardımı gibi) miktarının belirlenmesi işveren tarafından sunulacak belgelere göre belirlenecek ise, kıdem ve ihbar tazminatı belirsiz alacak davasına konu edilebilir.

Belirsiz Alacak Davasına İlişkin Karar

Şartları yoksa –
hukuki yarar
yokluğundan ret

Hukuki yarar
eksikliği
tamamlanamaz

HMK m. 107/II –
(7251 s.K. ile
değişik) *şartları
mevcut olan belirsiz
alacak davasına
ilişkin*

Dikkat: Eylül
2020'den önce açılan
ve 9. HD'nin Görev
Alanına Girecek
Davalar Açısından; 9.
HD'nin eski içtihatları
muhafaza edilecek;

Örneğin, hukuki yararın tamamlanabilir dava şartı olduğu; hukuki yarara ilişkin dava şartının eksik olması halinde davanın hemen reddedilmemesi; davacıya süre verilerek dava şartının tamamlattırılması gibi

İspat Hukukuna İlişkin Kararlar

- *Fazla çalışma ücreti ile hafta tatili, ulusal bayram ve genel tatil ücreti tahakkuklarını içeren ve **işçinin imzasını taşımayan bordronun aksi işçi tarafından tanık beyanı dahil her türlü delille** ispat edilebilir.*
- *Çalışma sürelerinin ispatı noktasında işverene karşı dava açan tanıkların beyanlarına ihtiyatla yaklaşılması gerekir. Fazla çalışma, hafta ve genel tatil alacaklarının ispatında **salt husumetli tanık beyanlarıyla sonuca gidilemez.***
  - Bununla birlikte yan delil ya da olgularla desteklenen husumetli tanık beyanlarına itibar edilmelidir.
  - Örneğin;
    - işin ve işyerinin özellikleri,
    - davalı tanıklarının anlatımları,
    - iş müfettişinin düzenlediği tutanak veya raporlar ve
    - aynı çalışma dönemi ile ilgili olarak söz konusu alacakların varlığına ilişkin kesinleşmiş mahkeme kararları gibi hususlar

İspat Hukukuna İlişkin Kararlar

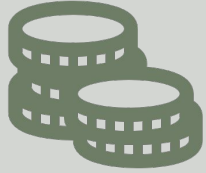
İşçinin uzun süre yıllık izin kullandırılmadığı iddiaları
davayı aydınlatma ödevi çerçevesinde hâkimin **davacı işçiyi bizzat dinlemeli (isticvap)**

Ödeme itirazı mahiyetindeki makbuz ve benzeri miktar içeren belge sunumu - istinaf aşaması hariç- **yargılamanın her aşamasında ileri sürülebilir.**

İbraname veya yıllık izin belgesi gibi borcu sona erdirebilecek belgeler de temyiz aşamasında dahi ileri sürülebilir.

İspat Hukukuna İlişkin Kararlar

İhbar ve kıdem tazminatı hesabına esas **giydirilmiş ücret** bakımından davacının dava dilekçesinde somutlaştırma yükümünü yerine getirmemesi halinde **ücrete ilaveten işçiye sağlanan para veya para ile ölçülmesi mümkün akdi menfaatlerin, salt davacı tanıklarının beyanları esas alınarak tazminata esas ücrete eklenmesi mümkün değildir.**

Kanundan doğan menfaatler
İşveren tarafından düzenlenen yazılı delillerden anlaşılabilir veya
Davalı tanıkları tarafından da doğrulanan için dava dilekçesinde açık talep şartı aranmaz.

Dava dilekçesinde **ücret dışında başkaca sosyal hak olmadığı yönünden açık kabul halinde** taleple bağlılık kuralına göre sadece temel ücrete göre hesaplama yapılır.

Islaha ilişkin ilke kararları

- **Islah hakkını kullanmak için mahkemeden süre talebinde HMK m. 181 uygulanmaz**
  - Ancak davayı uzatmaya yönelik taleplerde hâkim tarafından ıslah hakkının kullanılması için belli bir süre veya kesin süre verilebilir.
  - HMK m. 181’de öngörülen kesin süre, duruşmada tutanağa geçirilmek suretiyle yapılan ıslah işleminin tamamlanması (harç vs) için verilmesi gereken bir süredir.
- **Dava dilekçesinde talep konusu yapılmayan bir işçilik alacağı, dava konusu alacaklarla aynı veya birbirine benzer sebeplerden doğmak şartıyla, ayrıca bu alacağa ilişkin peşin harç yatırılmak kaydıyla kısmi ıslahla talep edilebilir.**
  - Davalının bu alacakla ilgili delil sunma, itirazda bulunma ve zamanaşımını defini ileri sürme hakkı vardır.
  - **Dikkat:** Kötüniyetli ıslah (delillerin toplandığı ve karar aşamasına gelindiği bir aşama gibi)

Islaha ilişkin ilke kararları

- **Islah yoluyla dava türünün değiştirilemez.**
  - Örneğin belirsiz alacak davası kısmi davaya veya kısmi dava belirsiz alacak davasına dönüştürülemez.
- **Islah müessesesi bir dava değildir.** Bu nedenle ıslahta
  - başvurma harcının alınması gerekmez.
  - talep konusu miktarın artırılması halinde nispi harç yatırılmalıdır. Yatırılmayan ya da eksik ödenmiş olan nispi harcın 492 sayılı Harçlar Kanunu'nun 30.maddesi uyarınca sonradan tamamlattırılması mümkündür.

Kanun yollarına ilişkin ilke kararları

Gerekçesiz temyiz dilekçesi: HMK m. 33 ve 369/I - kanunun açık hükmüne aykırı görülen hususlar çerçevesinde temyiz incelemesi yapılır. Bunun gibi, gerekçesiz temyiz dilekçesi niteliğindeki süre tutum dilekçesi verildikten sonra gerekçeli mahkeme kararının tebliğinden itibaren iki haftalık temyiz süresi geçirilerek verilen gerekçeli temyiz dilekçeleri de “kanun açık hükümlerine aykırılık” kapsamında incelenir.

Kanun yolu süresinin hâkim tarafından hatalı gösterilmesi: Kararda yer alan süreye bağlı olarak kanun yolu hakkının kullanılabilmesine imkân tanınmalı

Bozma Sonrası Dava Yığılmasında Kesinlik Sınırı: Kararda gösterilen tüm tazminat ve alacakların toplamına göre belirlenir

Kanun yollarına ilişkin ilke kararları

İDM kararını istinaf etmeyen veya yalnızca istinaf başvurusunun reddini isteyen taraf, BAM'ın BER Kararını temyiz edemez

Gerekçesiz istinaf dilekçesinden sonra temyiz: HMK m. 369; istinafa getirilmeyen hususlar dahi temyize konu olabilir

Temyiz Sınırının Tayini Bakımından Hesap Yapılmadan Talebin Reddi:
Kural – temyiz hakkı vardır; İstisna – mevcut iddialar ile mümkün değilse?

Kanun yollarına ilişkin ilke kararları

BAM kararının Yargıtay tarafından bozulması ve dosyanın ilk derece mahkemesine gönderilmesi üzerine bozmaya uyularak verilen karara karşı kanun yolu sadece temyiz olduğundan temyiz kesinlik sınırı mı yoksa istinaf kesinlik sınırı mı uygulanır? – istinaf için aranan sınır

Yabancılık unsuru içeren iş sözleşmeleri açısından ilke kararları

- **Yabancı hukukun uygulanması:** “*Sözleşmenin belirli süreli olarak yapılıp yapılamayacağı, sözleşmenin sona ermesi nedeniyle işçinin hak kazanacağı tazminatlar, fazla çalışma, yıllık izin, işverence yapılan uygulama ve ödemelerin niteliği, zamanaşımı gibi hususlar MOHUK m. 27 uyarınca tayin edilen hukuka göre değerlendirilmelidir.*”
- Yurt dışında çalışan işçiler bakımından işverenin **işçinin çalıştırıldığı ülke mevzuatına göre resmi tatil olan günde işçiyi çalıştırmaması halinde**, bu günlere ait çalışılmadan hak kazanılan ücret miktarının, **ülkemiz ulusal bayram ve genel tatillerinde çalışılarak hak kazanılan genel tatil ücreti alacağından mahsup edilmeli** ?
- Türk uyruklu kişilerin yabancı ülkelerde o ülke vatandaşları ya da şirketleriyle birlikte kurdukları şirketler
  - Türk işçilerinin alacaklarından yabancı kişinin şirketteki pay durumuna göre Türk firmasının sorumluluğu irdelenmelidir.
  - Yabancı kişinin ortaklığı gerçek bir ortaklık olmayıp, o ülkede iş yapabilmek amacıyla salt bir formalitenin yerine getirilmesinden ibaret olduğunda, işçilik alacaklarına karşı tüzel kişilik perdesinin arkasına sığınmak hakkın kötüye kullanılması olarak değerlendirilebilir. Bu durumda Türk firmasının sorumluluğu söz konusu olur.

Yabancılık unsuru içeren iş sözleşmeleri açısından ilke kararları

- Türkiye'de çalışan işçiler yönünden salt yabancılık unsuru belirli süreli iş sözleşmesi yapılması için objektif nedeni oluşturmaz.
  - İşçinin çalışma veya ikamet izinlerinin süreli olması bu noktada önemsizdir.
- Yurt dışında çalışan Türk işçileri bakımından **Türkiye İş Kurumu aracılığıyla imzalanan sözleşmede süre öngörülmesi, sözleşmenin belirli süreli olduğunu göstermez.** İşçinin ilk defa yurt dışındaki iş kapsamında çalıştırılmak üzere işe alınması ve işin belli bir süreye bağlı proje bazlı iş olması halinde projenin süresi ile uyumlu şekilde belirli süreli iş sözleşmesi yapılabilir.
- Kıdem tazminatı **yabancı para üzerinden** hesaplanarak hüküm altına alınabilir (*Fesih tarihindeki tavan kontrolü yapılmak kaydıyla*).
- Yabancı para ile çalışan işçi kısmi davayı TL üzerinden açtığında, bakiyesini ıslah veya ek davada yabancı para üzerinden isteyebilir mi?

Diğer ilke kararları

- **Asıl işveren alt işveren arasındaki ilişki:**
- Asıl işverenin ileri sürdüğü zamanaşımı definden sadece asıl işveren yararlanır. Alt işverenin ileri sürdüğü zamanaşımı defisi asıl işverene sirayet eder.
- Asıl borçlu olan alt işveren hakkındaki davadan feragat asıl işverene de etki eder. Ancak asıl işveren hakkındaki davadan feragat, alt işveren hakkındaki davadan feragat sonucunu doğurmaz.
- **Avukata elektronik tebligat yerine fiziki olarak yapılan tebligat:** Usûlsüz tebligattır, TK m. 32
- **İtirazın iptali davasında dava dilekçesi tebligatı:** Asile yapılmalıdır

TEŐEKKÜR EDERİM

Doç. Dr. Ersin Erdoğan
AYBÜ Hukuk Fakóltesi – Günay&Erdoğan Avukatlık Ortaklığı